

Mars 2019

Kort om kemikaliereregler för textil

Den här informationen riktar sig till dig som tillverkar, importerar och säljer textil och vill veta vilka regler som dina produkter kan omfattas av. Det finns regler för alla varor där textil ingår, som till exempel kläder, sängkläder, väskor, skor, inredning eller leksaker.

Textil kan innehålla många olika ämnen. En del av dem kan orsaka problem för vår hälsa och för miljön vid tillverkning och användning, men också vid tvätt och när materialet återvinns eller blir till avfall.

Du som tillverkar, importerar och säljer textil har ansvar för att produkterna är säkra att använda. En textilvara kan omfattas av många olika regler. Alla dessa regler gäller parallellt.

Det är inte reglerat i lagstiftningen hur du ska arbeta för att säkerställa att kraven följs. Det viktiga är att du ser till att dina produkter uppfyller lagstiftningen. Speciellt viktigt är det om du köper dina varor direkt från en tillverkare eller leverantör utanför EU. Då blir det ditt ansvar att ställa krav på de produkter du köper, så att produkterna följer EU:s regler.

Produktsäkerhetslagen

Produktsäkerhetslagen (SFS 2004:451) ställer krav på att alla varor och tjänster som företag erbjuder konsumenterna ska vara säkra. Lagen gäller inte om det finns en speciallagstiftning för vissa produkter eller risker.

Mer information om produktsäkerhetslagen finns på Konsumentverkets webbplats.

Reach-förordningen

I den europeiska kemikalieförordningen Reach (EG) nr 1907/2006 finns bland annat:

- Förbud och gränsvärden för hur mycket av vissa ämnen som får finnas i varor och kemiska produkter, så kallade begränsningar. Dessa gäller även vid import och finns i bilaga XVII.

Foto: Most Photos/Remrat Kaewpukdee

Textilvaror som kläder och skor omfattas också av kemikaliereregler. Lär dig de grundläggande reglerna i detta faktablad.

- Regler om vilka ämnen som inte får användas utan tillstånd vid tillverkning av varor och kemiska produkter inom EU. Vilka ämnen det gäller framgår av bilaga XIV.
- Regler om att företag måste informera sina kunder om varor innehåller vissa särskilt farliga ämnen på den så kallade kandidatförteckningen.

Kandidatförteckningen

Kandidatförteckningen kallas också ibland för kandidatlistan eller SVHC-listan. På den finns cirka 200 särskilt farliga ämnen (Substances of Very High Concern). Det är ämnen som är cancerframkallande, hormonstörande, kan skada arvsmassan, störa reproduktionen eller är särskilt miljöfarliga.

Ämnena på kandidatförteckningen är ”kandidater” till att hamna på bilaga XIV, tillståndslistan i Reach-förordningen. Det betyder att ämnen som står på kandidatförteckningen kan bli tillståndspliktiga, även om de inte är det just nu.

Kandidatförteckningen finns på den Europeiska kemikaliemyndighetens Echas webbplats och uppdateras med nya ämnen två gånger per år.

Lämna information till dina kunder

Om din vara innehåller mer än 0,1 viktprocent av ett ämne på kandidatförteckningen är du skyldig att lämna information om ämnet och hur varan ska användas på ett säkert sätt.

Företagskunder ska få informationen utan att behöva fråga om det. Privatpersoner har rätt att få informationen inom 45 dagar om de frågar om den. Kravet på att lämna information gäller alla led i distributionskedjan. Regeln om informationsplikt finns i artikel 33 i Reach-förordningen.

Biocidförordningen

I biocidförordningen (EU) nr 528/2012 finns regler om vilka biocidprodukter som får användas för att behandla textil.

En biocidprodukt innehåller ett eller flera verksamma ämnen. Ett verksamt ämne oskadliggör eller förhindrar påverkan av skadliga organismer. Verksamma ämnen och biocidprodukter måste vara godkända enligt EU:s biocidförordning för att få användas inom EU.

Om till exempel en träningsströja behandlats med en biocidprodukt för att inte lukta illa, är tröjan en biocidbehandlad vara. Med detta följer också krav på märkning.

I bilaga XVII till Reach-förordningen finns många begränsningar som berör textil. Här är några exempel på begränsningar, och var i bilaga XVII du hittar dem.

Ämne	Ämnets förekomst och funktion	Post i Bilaga XVII	Börjar gälla
Nickel	I metallegering i detaljer som t.ex. blytlås.	27	Gäller
Vissa azofärgämnen	Färg.	43	Gäller
Nonylfenoletoxilater, NFE	Används i textilproduktion bland annat för att tvätta ur över-skottsfärg.	46a	3 februari 2021
Vissa polycykliska aromatiska kolväten, PAH:er	Kan bildas vid tillverkning av plast eller gummi, t.ex. i belagda textilier eller textil som består av plast, gummi eller konstläder.	50	Gäller
Ftalaterna DEHP, DBP, BBP och DIPB	Mjukgörare i plast eller gummi, t.ex. i belagda textilier eller textil som består av plast, gummi eller konstläder.	51	7 juli 2020 Gäller redan för leksaker och barnvårdsartiklar
Ftalaterna DINP, DIDP och DNOP	Mjukgörare i plast och gummi, t.ex. i belagda textilier eller textil som består av plast, gummi eller konstläder.	52	Gäller för leksaker/ barnvårdsartiklar
PFOA	I impregneringsmedel.	68	4 juli 2020
33 cancerogena, mutagena eller reproduktionstoxiska ämnen, så kallade CMR-ämnen	Till exempel formaldehyd mot skrynklor och för att fixera färgen.	72	1 november 2020

Illustrationer: Maja Modén och Mustique/StockPhoto

En textilvara kan omfattas av många olika regler. Alla dessa regler gäller parallellt.

Leksaksdirektivet

I leksaksdirektivet (2009/48/EG) finns särskilda kemikaliekraV på leksaker. Ett generellt krav är att kemiska ämnen i leksaker inte får innebära någon risk för barnens hälsa. Bland de särskilda kemikaliekraVerna finns till exempel gränsvärden för vissa flamskyddsmedel i leksaker för små barn och förbud mot ämnen som kan ge cancer, påverka arvsmassan och fortplantningen.

POPs-förordningen

Förordningen (EG) nr 850/2004 om långlivade organiska föreningar (Persistent Organic Pollutants, POPs) förbjuder eller begränsar tillverkning, användning och utsläppande på marknaden av internationellt reglerade ämnen som är särskilt problematiska på grund av sina hälso- och miljöfarliga egenskaper. Exempel på POPs-ämnen som kan förekomma i textilvaror är:

- kortkedjiga klorparaffiner (SCCP) som kan förekomma i mjukgjord plast
- perfluoroktansulfat (PFOS) som kan finnas i impregneringsmedel.

RoHS-direktivet

Ibland finns elektronik även i textilvaror. Till exempel skor eller kläder med inbyggd LED-belysning.

RoHS-direktivet (2011/65/EU) gäller för elektriska och elektroniska produkter och dit hör produkter som drivs av ström eller batteri.

I RoHS-direktivet finns förbud mot bly, kadmium, kvicksilver, sexvärt krom och de bromerade flamskyddsmedlen PBB och PBDE. Från 22 juli 2019 begränsas även ftalaterna DEHP, BBP, DBP och DIBP.

Förpackningsdirektivet

Många textilprodukter säljs förpackade och innehållet av vissa tungmetaller i förpackningsmaterial regleras i förpackningsdirektivet (94/62/EG).

Reglerna innebär att summan av bly, kadmium, kvicksilver och sexvärt krom inte får överstiga vissa haltgränser i förpackningar. Observera att förpackningar även omfattas av kemikalierregler i Reach-förordningen och POPs-förordningen.

Batteridirektivet

Om du säljer till exempel en leksaksnalle med batterier så omfattas batteriet av batteridirektivet (2006/66/EG).

Direktivet innebär att batterier inte får innehålla tungmetallerna kvicksilver och kadmium över en viss halt.

Råd om hur du kan se till att dina produkter uppfyller kraven i lagstiftningen

- Börja med att ta reda på vilka kemikaliekrav som gäller för just dina varor.
- Låt kemikaliekraven vara en del av dina kvalitetskrav vid tillverkning eller inköp av produkter.
- Se till att du har rutiner för att ställa krav på dina leverantörer så att allt du tänker sälja uppfyller kraven i lagstiftningen.
- Ta reda på om leverantören har kunskap om reglerna genom att fråga dem om hur de arbetar med dem.
- Om du köper varor från länder utanför EU behöver du vara extra noga när du ställer krav eftersom dessa tillverkare inte omfattas av EU:s kemikalie-regler.
- Ställ kemikaliekrav vid inköp. Ställ gärna specifika och skriftliga krav på vilka regelverk som ska vara uppfyllda och vilka ämnen som inte får finnas i dina produkter. Be om analysprotokoll för materia-len i varorna. Kontrollera att analysprotokollen är gjorda för just dina varor.
- Begär att få veta av din leverantör om varorna innehåller ämnen på kandidatförteckningen. Dessa ämnen har bedömts vara särskilt farliga och ska helst undvikas. Om du undviker ämnen på kandi-datförteckningen kan du dessutom lätt svara dina kunder om du får en fråga om de ämnena.
- Gör stickprovskontroller då och då på dina varor för att kontrollera att de stämmer överens med dina krav.
- Kom ihåg att CE-märkningen inte är en garanti för att samtliga kemikaliekrav är uppfyllda. När det kommer till kemikalier regler gäller CE-märkningen bara för RoHS- och leksaksdirektiven. Läs mer om CE-märkning på Konsumentverkets webbplats.
- Ta hjälp av branschorganisationer eller konsulter om du själv saknar tillräcklig kunskap för att säkerställa att dina varor uppfyller lagstiftningen.

Vad händer om mina varor inte uppfyller kraven i lagstiftningen?

Varor som inte uppfyller kraven i lagstiftningen får inte släppas ut på EU-marknaden. Kemikalieinspektionen eller annan tillsynsmyndighet kan förbjuda fortsatt försäljning och kräva att varorna dras tillbaka från kunder under vissa omständigheter. Miljösanktionsavgifter kan dömas ut eller anmälan om miljöbrott kan göras beroende på vilka överträdelse som gjorts.

Kemikalieinspektionen

Box 2, 172 13 Sundbyberg
08-519 41 100

Besöks- och leveransadress:
Esplanaden 3A, 172 67 Sundbyberg

kemi@kemi.se
www.kemikalieinspektionen.se

Kemikalieinspektionen är en myndighet under regeringen. Vi arbetar i Sverige, inom EU och internationellt för att utveckla lagstiftning och andra styrmedel som främjar god hälsa och bättre miljö. Vi har tillsyn över reglerna för kemiska produkter, bekämpningsmedel, ämnen i varor och gör inspektioner. Vi ger också tillsynsvägledning till kommuner och länsstyrelser. Vi granskar och godkänner bekämpningsmedel innan de får användas. Vårt miljö kvalitetsmål är Giftfri miljö.

Artikelnummer: 511 319